

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " " 60.—
za četrt leta " " " " 30.—
za en mesec " " " " 10.—

za inozemstvo:
celoletno " " " " Din. 2 6.—
mesečno " " " " " " 18.—

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " " " " 35.—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENEK

Cene inseratov:
Enostojna petinna vrsta malih
oglasov po K 4.— in K 6.—
veliki oglasi nad 45 mm višine
po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSL.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase.
Zagreb 9.011, Sarajev. 7563, praška in dunaj. 24.797

Dr. K. B.:

Politika Hrvatskega bloka.

Zagreb, 13. aprila.

V volivnem boju za konstituanto je bil razvil Stjepan Radić demagogijo najhujše vrste. Bil je istočasno ekstremen liberalni nacioanlist in internacionalni boljševek; pristaš ne samo buržuaznega, nego tudi kmetskega kapitalizma in liberalnega individualizma ter branilec diktature kmetskega in delavskega proletariata; državotvorni republikanec in anarhist; dober kristjan in katoličan in učenec Hegla in čeških realistov. V njem so se znašle vse mogoče kontradikcije političnih, socialnih in kulturnih pojmov, ker je on sam sebi kontradikcija. On v vsem prisluskuje glasu »suverenega« naroda in se mu slepo pokori. Ako »suvereni« narod veruje v Boga, potem veruje tudi Radić — tako se je sam izrazil dopisniku belgrajskega »Balkana«. Ako hoče ljudstvo v prepad, moramo vsi z njim tudi v prepad — je Radićeva prislovica. Potemtakem dajejo trenutni instinkti mas pravec politiki. To so »suvereni« voditelji.

Radić je z ene strani najčistejši antimilitarist, z druge pa zagovornik do zob oboroženega Piemonta, ki bo vodil vojne z Veliko Srbijo in po malem osvajal hrvatske kraje, ki ne pridejo takoj izpčetka v »nevtralno kmetsko republiko«. V svojih volivnih letakih je zastopal načelo, da naj se ne plačujejo davki, t. j. da naj se negira državna oblika, pa naj bo kakoršnakoli, na drugi strani je pa govoril o »človečanski hrvatski državi, ki bo urejena kakor najlepša škaflija in od katere se bodo mogle učiti ne samo balkanske države nego tudi »prosvitljene zapadne demokracije«.

Mase so Radićev program in njegovo politično delo umele kot čisto negacijo brez kakršnihkoli konstruktivnih idej. Tako se je ponovno na površini pokazal romantizem hrvatske politike, pomešan in ojačen topot z vsemi bolestim in nesrečami, ki jih je prinesla s seboj svetovna vojna.

Seveda je bil Radić na ta način že vnaprej obsojen na pasivno politiko. Tako se je zgodilo, da so prišli v parlament celo komunisti, ki so odkrito propovedovali krvavo revolucijo in hočejo sedanji družabni red brezpogojno porušiti, a Radić ni mogel iti »preko čuprije« (preko belgrajskega mostu). Opozicionalna kritika sedanjega sistema krije v sebi močan realni politični pravec, a Radić je samo negacija.

Na ta način je oslabil opozicijo, da je konstituanta sklepala, kar je hotela, in je omogočil, da je bila sprejeta centralistična ustava; pustil je na cedilu ostalo opozicijo, pognal muslimane v vladne vrste, in dopustil, da kraljuje radikalno-demokratska korupcija brez krepkejših kritike; da pešička avtokratov drži v svojih rokah valeti in pod plaščem parlamentarizma neovirano gospodari s to ubogo deželjo; da odlaga volitve, dokler se ji zljubi.

Stjepan Radić je znal kot vešč akrobat maskirati svojo pasivno politiko tako nasproti Belgradu, kakor nasproti svojim pristašem. Dobro je uporabil Stojana Protića brez vsakih skupulov in brez ozira na to, da je oprezni in »bandoglav Stolec (trdovratni Stojan) ravno zaradi njegove taktike izgubil izpod nog politična tla v Srbiji, da se smatra danes v Srbiji vsaka druga forma državne ureditve razen centralizma kot napad na vitalne koristi srbskega naroda in da je trenutno ideja takozvane amputacije močnejša nego Protićev avtonomizem, ki je imel v početku zasedanja konstituante močne pristaše.

Ako se danes Radiću v Belgradu očita, zakaj ne pride v parlament, potem se izgovarja, da tega koraka zato ne stori, ker bi se v parlamentarnem boju plemenski boj poostiril do kulminacije in bi bila tako pretrgana vsaka nit za rešitev hrvatsko-srbskega spora.

Nasproti svojim pristašem kaže Radić drugo lice in pravi, da zato ne gre v Belgrad, ker bi na ta način priznal državo ali bolje — se odrekel »nevtralni republik«

in ker bi ga Srbi »ubili«. Seveda pri tem ne vodi računa o tem, da taka negacija države nima nobenega učinka in izziva pri Pašiću in Pribičeviću samo ironičen smehljaj. —

Radić se torej ne more odločiti za prehod »preko čuprije«, a nima pa tudi ne volje ne moči, da bi bil dosleden in da bi se boril izven parlamenta — z revolucijo. Hrvatska najrednejše plačuje davke, fantje se odzivajo vpoklicu in vojaško službo, država in državna oblast se de facto priznava v polnem obsegu. — Ta Radićeva nedoslednost je začela majati njegove vrste. Ljudje zahtevajo akcije, ne morejo se zadovoljiti z besedami, pa naj te tudi teko kakor mleko in med, ne s praznimi obljubami. Psihoza mas je po vojni drugačna, nego je bila preje. Tudi hrvatski romantizem ima svojo mejo.

Stjepan Radić in stranke, ki so sklenile z njim blok zaradi bodočih mandatov, čutijo pod nogami negotova tla in se boje, da ne bi izbruhnil »instinkte« množic bodisi na desno ali na levo, a oni nočejo ne sem ne tja, ker so neodložni.

Zaradi tega si prizadeva Radić, da od časa do časa pristašem vbrizga injekcije, da jih tako ohrani v ekstazi. Taka injekcija je bil tudi »memorandum« na konferenco v Genovi. Radić je sam na svojo roko napisal spomenico in jo poslal v tuje države. Istočasno je vse svoje organizacije obvestil o svojem koraku in jim sporočil, da se v Genovi uresniči »nevtralna kmetska republika«. Še danes vsak njegov pristaš verjame, da je Radić na poziv angleškega premierja sam osebno odpotoval na konferenco. Vsa nasprotna prepričevanja označujejo kmetje kot »gosposke lažje«.

Tako je masa za nekaj časa saturirana! To je bil tudi Radićev namen. Seveda izprva niso pomislili umik, ki ga bo treba izvršiti. Nepremišljena ofenziva je rodila neumen in zmešan umik. Po memorandumu zunanjim državam se je poslal memorandum — Pašiću, ki ga je spremljala izjava v listih, da so vse vesti o prvi spomenici »prosta laž in izmišljotina«. Ko zviti Pašić, ki je v svojih novejših govorih poleg troimenega naroda iznašel tudi »troimenega kralja«, ni dal odgovora, tedaj je poslal Radić Italiji memorandum št. 2., v katerem zahteva izpraznitev tretje cone. Seveda pri tem zopet ni prav nič pomislil, da bi mogli Italijani ta memorandum izrabiti v svoje svrhe, dokazujoči, kako dobro bi bilo, da bi se neposredno pogajali s Hrvati in ne z »belgrajskimi vladodržci«.

Drugi udarec je Radić doživel v notranji politiki. Kakor znano, zahteva Radić v drugi točki svoje ustave dne 9. aprila 1921. kot »državni teritorij nevtralne kmetske republike Hrvatske 8 županij banske Hrvatske« — z dodatkom, da se more to ozemlje zmanjšati ali povečati temeljem plebiscita v obmejnih pokrajinah. Razmerje »republike« nasproti Bosni in Hercegovini, nasproti Dalmaciji in Bački se uvršča v isto kategorijo kakor razmerje nasproti Srbiji. Radić je tako s svojo ustavo postavil temelje Velike Srbije in Male Hrvatske.

Časopisje Hrvatske pučke stranke je pobijalo to politiko z veliko vztrajnostjo in odločnostjo. To je prisililo Hrvatski blok, da izvede »revizijo« svoje ustave. V tem pravcu je izšlo »saopćenje« — naznanilo, seveda brez podpisa, v katerem smatra Hrvatski blok Dalmacijo za »sestavni del Hrvatske«. Kar tiče vprašanja Bosne in Hercegovine, so ohranili staro stališče: »o interesih naroda Bosne in Hercegovine odločuje on sam«. To znači z drugimi besedami — tudi če bi Srbi pristali na plebiscit mirnim potom — da pripade Bosna Veliki Srbiji. Ta dežela v sedanjih političnih razmerah nikakor ne bi mogla ostati kot »odbijalna država« med Hrvatsko in Srbijo. Na to kaže ne samo egoistična in nestalna politika muslimanov, ki teže proti svojim sovernikom v Srbiji in Macedoniji, ampak tudi sama statistika prebivalstva.

Bunjevce v Vojvodini prizna Radić v teoriji kot sestavni del hrvatskega naroda, molči pa o ozemlju, na katerem prebivajo in ki je tesno spojeno z usodo tega dela hrvatskega naroda.

»Saopćenje« Hrvatskega bloka dokazuje, da grede v njem mnenja narazen v najvažnejših političnih problemih. Eno politiko vodi Radić, drugo pa »gospodac« v

bloku. Radić sluša »suvereno« voljo naroda ter razširja in zmanjšuje »teritorij nevtralne seljačke republike« po uspehu svoje agitacije v posameznih krajih. Ambicija mu je tako zrasla, da piše v »Slobodnem Domu«, kako so z njim ne samo Macedonija, Črna gora in Slovenija, nego tudi Srbija. Priča za to je neki srbijanski »čičac«, ki je v vlaklu opsoval kralju očeta in mater.

Po Radićevih stopinjah hodi dr. Mate Drinković. Danes je ta mož republikanec, a še kadri cigarete iz kraljeve doze in jih prižiga z žoltim kraljevim zažigalom. Njegovega današnjega pravca nič ne moti, da je do nedavna dokazoval, kako so Hrvatje premagani in kako morajo biti ponižni, ne pa impertinentni. Danes organizira bivše avstrijske častnike, a se pri tem ne spo-

minja, kako je leta 1918. namenil »ubiti« generala Šnarića. Tako se izpreminjajo časi in z njimi načela — ne zaradi načel, ampak zaradi — mandata. Radić je Drinkovića že večkrat z bičem usekal, a ta je po vsakem udarcu postal poslušnejši.

Resnejši politiki v Hrvatskem bloku se ne strinjajo z Radićevim političnim pravcem in iščejo izhoda iz težkega položaja. Že danes morajo priznati, da je edino pravo stališče Hrv. pučke stranke tako v taktičnem kakor v načelnem pogledu. To stališče ne pomenja »štafaž«, kakor to pravi g. Drinković, nego kritiko in grizočo vest za koruptivne elemente. To stališče pomenja skrajno borbo proti ideji Velike Srbije in za plemensko ravnotežje v legislativnih pokrajinskih avtonomijah.

Čičerin in papež Pij XI.

Genova, 13. aprila. (Izv.) Socialistični krogi v Genovi zatrjujejo, da je Čičerin izrazil v Rapallu željo, da bi po sklepu genovske konference zelo rad osebno spoznal

papeža Pija XI., ker se mu ima Rusija zahvaliti za njegovo pomoč, ki jo je izkazal ruskemu narodu.

Davčne doklade se novjšajo za 100 odstotkov.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Prva sekcija finančnega odbora je imela včeraj sejo v finančnem ministrstvu. Razpravljali so o finančnem zakonu za l. 1922. Sekcija je pristala na povišanje državnih davčnih dokladov za 100 odstotkov. Prihodnja seja bo po velikonočnih praznikih. — Sejo je imel tudi ukazni komite, ki je raz-

pravljalo o raznih ministrskih ukazih. — Ekonomsko-finančni komite je sklepal glede prehrane pasivnih krajev, zlasti v Dalmaciji. Komite je sklenil glede živine, ki jo bo dobila naša država iz Madžarske, naj se razdeli v prvi vrsti med prebivalstvo pasivnih krajev.

Neugodne vesti za Jugoslavijo iz Genove.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Sinoči je imel ministrski svet sejo, ki je trajala do 8. ure zvečer. Na tej seji je prečital ministrski predsednik Pašić vsa poročila, ki jih je poslal doslej dr. Ninčić iz Genove o poteku pogajanj z Italijo. Vtis Ninčićevih poročil je bil skrajno neugoden. — Nato se je razpravljalo o kreditih za ministrstvo

pošte za razširjenje telegrafskega in telefonskega omrežja v Južni Srbiji. — Nato se je vršila dolga debata o novem volilnem zakonu, v kateri je prišlo do ostrih nasprotstev med radikali in demokrati. Minister notranjih zadev Marinković je stavil kompromisni predlog, naj se izvrše volitve po srezih.

Mala ententa složna.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je nekoliko poboljšal slabi vtis zadnjih Ninčićevih poročil z brzojavko, ki javlja, da je Jugoslavija dobila v finančni podkomisiji genov-

ske konference kot svojega zastopnika dr. Kumanudija. To izvolitev smatrajo za zelo važno, ker bodo o vseh vprašanih odločevale v glavnem le podkomisije.

Genovska konferenca.

Ali je nesoglasje med Jugoslavijo in Češkoslovaško ali ne?

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) »Novosti« so včeraj objavile poročilo iz Genove, v katerem stoji, da je prišlo med našo in češkoslovaško delegacijo do nesoglasij, zaradi katerih baje namerava jugoslovanska delegacija celo zapustiti Genovo. Ta vest se je v Belgradu hitro razširila in je povsod izzvala veliko vznemirjenje. Vlada in drugi listi pa te vesti niso dobili. »Pravda« je sinoči prejela poročilo, da je bil naš delegat izvoljen v gospodarsko podkomisijo z 19 glasovi večine. Ta vest je duhovno nekoliko pomirila. Češkoslovaški poslanik v Belgradu Kalina je izjavil novinarjem, da take vesti, kakor je on informiran, ne morejo biti resnične. On je nasprotno dobil brzojavko, da vlada na konferenci v Genovi med državami male antante najboljšo soglasje. Po njegovem mnenju mora biti ta vest napačna. Medtem so »Novosti« danes to vest, ki so jo včeraj priobčile, dementirale.

gleška delegacija se trudita, da bo konferenca dosegla vsaj nekaj praktičnih uspehov.

Francija noče razbiti genovske konference.

Genova, 13. aprila. (Izv.) V nasprotju s pretiranimi vestmi, ki se tu razširjajo, češ, da ima Francija namen, radi negativnega odgovora Nemčije reparacijski komisiji, takoj izvajati posledice, izjavlja Francija službeno, da o tem vprašanju v Genovi ni bilo govora in da to vprašanje ne bo oviralo pogajanj na genovski konferenci. Reparacijska komisija, ki je edino pristojna glede tega vprašanja, še ni podala medzavezniskim državam svojega poročila. — Verjetno je, da počaka reparacijska komisija zapadlosti dne 31. maja, preden se obrne z gotovimi predlogi na zavezniške države.

Spomenica Hrvatskega Bloka na Genovski konferenci.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) »Politika« poroča iz Genove, da je naša delegacija poslala vladi poročilo, po katerem so delegacije vseh držav prejele spomenico hrv. bloka. Ni še znano, kak vtis je ta spomenica napravila na delegate na genovski konferenci in v koliko bi utegnila škodovati stališču Jugoslavije v Genovi. List piše pri tej priliki: »Ker so sedaj v Zagrebu priznali, da je bila ta spomenica poslana v Genovo iz Zagreba, bo minister za notranje stvari najbrže odredil preiskavo in vse, ki so to spomenico podpisali, izročil sodišču radi veleizdaje. Vlada bo danes odločila, kako naj se postopa zoper agitacijo hrvatskega bloka proti narodnemu edinstvu.«

Rusija bo varovala svojo suverenost.

Rim, 13. aprila. (Izv.) Poročevalec »Tribune« javlja iz Genove o svojem razgovoru, ki ga je imel z ruskim sovjetskim zastopnikom Čičerinom, v katerem je ta izjavil, da bo jutri zavezniškim državam glede protokola londonskih izvedencev odgovoril negativno. Na vprašanje, kako daleč pojde ruska opozicija, je Čičerin odgovoril, da se bo tikala predvsem onih točk, ki hočejo priversti do režima kapitulacije in kršijo suverenost države. Dalje se bo opozicija nanašala tudi na sistem nekaterih odškodninskih zahtev.

Mažarska za varstvo narodnih manjšin v nasledstvenih državah.

Budimpešta, 13. aprila. (Izv.) Kakor doznava mažarski korespondenčni urad s pristojnega mesta, zastopa mažarska delegacija, ki je bila poslana na mednarodno gospodarsko konferenco v Genovo, v vprašanju varstva narodnih manjšin nastopno stališče: Brezpogojno bi bilo potrebno, da pozove konferenca s posebnim proglasom vse države Srednje Evrope, naj se vzdržujejo vsakršnega kršenja zasebne lastnine, kakor sekvestriranja, razlaščenja, zaplenjanja, rekviriranja itd. Spomenica, katero je predložila konferenci mažarska delegacija, se obširno bavi z agrarno reformo nasledstvenih držav, katero označuje kot edino sredstvo, da se prepreči polom v nasledstvenih državah živečega mažarskega.

Rusko vprašanje na genovski konferenci.

Genova, 13. aprila. (Izv.) Politična komisija bi imela razpravljati o obnovi Rusije, vendar pa je ugodila prošnji ruske delegacije in odgodila razpravo za enkrat do sobote, pričakujejo Rusi novih navodil iz Moskve. Zaradi tega ni izključeno, da se bodo razprave politične komisije morda odgodile še za nekaj dni, eventualno celo do konca prihodnjega tedna. — Kar se tiče rešitve ruskega vprašanja, so bili stavljeni trije predlogi. Enega je stavil Lloyd George in se opira na sklepe londonske konference medzavezniških strokovnjakov. Drugega je izdelala nemška delegacija in se naslanja na poročila Stinnesovcev iz Rusije. Tretji predlog je stavil češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš in se opira na izjave ruskih industrijcev in trgovcev. Ta predlog podpira tudi Francija. Ruska delegacija je, kakor se doznava, pripravljena priznati ruske dolge, vendar pa namerava zahtevati, naj se z odplačevanjem tega dolga začne šele v 20 do 25 letih. Rusija pa namerava s svoje strani predložiti antanti račun o vojnih škodah in o pomoči, ki jo je Rusija izkazala zaveznikom v svetovni vojni.

Turki v Genovi.

Genova, 13. aprila. (Izv.) Včeraj zjutraj je dospela v Genovo turška misija, kateri načeluje Fekir bej.

Nemški predlogi za ozdravljenje nemških financ.

Genova, 13. aprila. (Izv.) Nemški zastopnik dr. Rathenau je, kakor že poročano, predsedniku konference De Facti, ki je danes odpotoval na milanski velesojem, izročil spomenico nemške delegacije, ki se tiče finančnih predlogov, ki naj se med drugimi problemi obravnavajo na genovski gospodarski konferenci. Spomenica sestoji iz treh delov. V prvem delu se bavi nemška delegacija s finančnim položajem, ki vlada sedaj v Nemčiji. V drugem delu se ta položaj obširno dokazuje, v tretjem delu pa opozarja nemška delegacija na potrebnost, da se razpiše mednarodno posojilo, da se med drugim doseže tudi ustaljenje nemške marke. Posojilo, ki naj bi se raz-

pisalo v Nemčiji, bi bilo krito deloma z dohodki države, deloma bi jamčila zanj zveza nemških industrijcev.

Mnenje Rusije o izboljšanju valute.

Genova, 13. aprila. (Izv.) V podkomisiji za denarstvo je ruska delegacija danes predložila spomenico, ki vsebuje odgovor na predloge londonskih strokovnjakov. Spomenica je kratka in se strinja s temeljnimi idejami londonskih strokovnjakov, sodi pa, da je treba zagrabiti globlje, ako se hoče pomagati Rusiji. Res je, da se mora doseči v proračunu ravnotežje med dohodki in izdatki. To pa ni mogoče brez razorožitve. Naloga konference bi bila, da na to opozori, da se pri znižanju produkcije v Evropi na polovico do ene tretjine izdajajo strašne vsote za oboroževanje. Rusija se strinja tudi s tem, da je izboljšanje valut potrebno za gospodarsko obnovo, toda nagel prehod držav s slabo valuto k zlati veljavi bi bil opasen, ker bi nabava zlatih podlog pomenila hudo finančno obremenitev. Poleg tega bi nenadno povpraševanje po zlatu v vseh prizadetih državah imelo za posledico, da bi se na denarnem trgu cene silno zvišale. Izhod iz sedanjega položaja bi se lahko dosegel tako, da bi deloma notne banke, deloma pa posamezne bančne skupine v obliki kreditov dale na razpolago državam s slabo valuto velike množice dolarjev ali angleških funtov. Odločilne važnosti je, da dobi Rusija zadostne kredite.

Finančna politika češkoslovaške države.

Visoki valutni kurz češke krome vzbujajo splošno pozornost na finančno politiko češkoslovaške republike. O tem vprašanju je nedavno priobčil mažarski državni tajnik Hantos v »Pester Lloyd« daljši članek:

Češkoslovaška država kot sestavni del avstrijske in ogrske monarhije ni imela v začetku lastnega državnega aparata. Takoj po ustanovitvi lastne države so vse politične stranke pričele nameščati svoje pristaje v vse državne in tudi samoupravne urade. Tako so bili v kratkem času zasedeni vsi uradi s previsokim številom uradništva, pogostokrat zelo sumljive kvalifikacije. Poleg tega je zunanje ministrstvo takoj uveljavilo velik diplomatski zbor poslaničnikov in konzulov, katerih število je občutno prekašalo potrebe tako male države. Vrhunec vsemu pa je ogromna armada, ki zelo obremenjuje republiko.

Finančni ministri so se precej hitro menjavali, vendar so dosegli končno ravnotežje v državnem proračunu. Dosegli so, da se pri ogromnih dnevnih izdatkih država ni takoj pričelo s tiskanjem novih bankovcev. Takoj po prevratu, februarja 1919, so zaprli meje države in je bila izvedena valutna reforma s kolkovanjem papirnatega denarja. Ta odredba in nje takojšnja izvršitev je bila državi v veliko korist in je poznejši razvoj pokazal, da je finančni minister ubral pravilno pot. Čim so bile meje države po izvršenem kolkovanju zopet odprte, je stara avstrijska krona v Curihu notirala 23,5, nova češkoslovaška krona pa 27 centimov. Ko je potem jun. 1919. minister Rašin potegnil iz prometa 31 odstotkov papirnatega denarja, se je češkoslovaška krona dvignila na 30 centimov. Pozneje je češkoslov. krona v Curihu padla, se koncem 1921 zopet dvignila in je stala nad vsemi nasledstvenimi državami; padla je na 5, sedaj pa se stalno drži na višini 9—10 centimov. Dvig češkoslovaške krome je imel posledice. Prva je bila ta, da se je češkoslovaška država obvarovala inflacije papirnatega denarja in ni izdajala novih

množin bankovcev ter da je v proračunu dosegla ravnotežje. Proračun za leto 1921 izkazuje celo 3 milijarde Kč prebitka. Trgovci z valutami pa so s češko krono vodili ugodno špekulacijo.

Vsak nagli dvig valute, če ni posledica prirodnega razvoja gospodarskih in socialnih razmer, je precej nevaren in celo škodljiv. Nagli dvig češkoslovaške krome je imel za posledico, da je morala češkoslovaška industrija zmanjšati izvoz, na drugi strani pa se je uvoz iz tujine znatno povečal. Češkoslovaški industrijalci imajo svoje odjemalce na Poljskem, v Avstriji, Mažarski, Jugoslaviji in nekaj v Nemčiji. Valuta teh držav pa je precej nižja od češke. Čim bolj raste češka krona tem bolj pada možnost nakupovanja teh držav v češkoslovaški republiki in industrija je primorana omejevati svoje obratovanje. Ni mogoče, da bi češkoslovaška država tvorila nekak otok, ko so vsi njeni mejači same države z nizko valuto. Nikdar ne bo mogoče, da bi Češkoslovaška dosegla, ločena od ostalih sosedov, stabilizacijo visoke valute. Ko je koncem leta 1921 češka krona naglo padla na 5 centimov, je bila temu vzrok edino vrnitev Karla na Mažarsko. Istotako je padla češkoslovaška krona, ko je bila konferenca v Cannesu hitro končana.

Če pa valutni kurz češkoslovaške krome zavisi od sličnih političnih dogodkov, potem je jasno, da je do kake ugodne valutne stabilizacije češkoslovaške krome še daleč. Edino finančna solidarnost vseh držav odpomore valutni mizeriji.

Tako razpravlja državni tajnik Hantos, očividno malo mažarsko pobarvano.

MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Danes dopoldne je imel gospodarsko-finančni odbor ministrov sejo, na kateri je sklenil dovoliti uvoz koruze iz Romunije in Bolgarije v najvišji izmeri 1500 vagonov, in sicer brez plačevanja uvozne carine. Ta koruza naj se porabi za prehrano pasivnih krajev. Nato je odbor vzel na znanje, da ima naša država letos dobiti od Nemčije na račun vojne odškodnine 83 milijonov zlatih mark. Doslej je reparacijska komisija odobrila nabave v blagu v vrednosti 60 milijonov. Tretji kontingent živine iz Nemčije se prevzame začetkom maja. Za prevzetje te živine se določi posebna komisija, ki bo imela 18 članov in 1 ravnatelja. — Popoldne je imel sejo tudi ukazni odbor ministrov. O poteku te seje se ne more izvedeti ničesar. — Ministrski svet se je na svoji današnji seji bavil z vprašanjem volivnega zakona in je razpravljal nadalje o zelo važnem vprašanju, kako naj se naša država pripravi na nameravani puč reških fašistov povodom izpraznitve tretje one.

KRALJEVA POROKA.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bil dovoljen znesek štiri milijonov dinarjev za priprave povodom poroke kralja Aleksandra. Za slavnost samo se bo porabilo 600.000 dinarjev, ostanek pa za popravo cest, saborne cerkve in drugih poslopij.

MISTERIJ RAPALLSKE POGODBE.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Vlada je danes prejela od gotovih krogov v Zagrebu brzojavko, v kateri protestirajo proti malomarnosti naše vlade v vprašanju izvedbe rapallske pogodbe in obenem zahtevajo, naj vlada stori odločne korake.

KONFERENCA ŽELEZNIŠKIH RAVNATELJEV.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Tekom tega meseca se sestane v ministrstvu za promet konferenca zastopnikov železniških

ravnateljstev, na kateri se bodo razpravljala zgolj vprašanja transportov, v kolikor se nanašajo na mednarodno prometno konferenco v Bernu.

POVODENJ V ČRNI GORI.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) S Cetinja prihajajo poročila, da je vsled močnega deževja narastla reka Črnojeвица in da je prestopila bregove. Cetinje je pod vodo. Škoda je zelo velika. Utonil ni nihče. Zveza s Podgorico je prekinjena.

ITALIJA O RAPALLSKE POGODBE.

Genova, 13. aprila. (Izv.) Italijanski državni podtajnik v ministrstvu za zunanje stvari Tosti je dejal glede pogajanj z Jugoslavijo v Rapallu: Ob prijateljskem poteku pogajanj je pričakovati, da bodo neposredno dovedla do popolne izvedbe rapallskega dogovora, vsled česar se izpraznitev tretje cone ne sme smatrati kot posamezen ukrep.

FRANCOSKA PLAČA!

Pariz, 13. aprila. (Izv.) Kakor poročajo iz Washingtona, je francoska vlada obvestila državni departement, da je pripravljena takoj pogajati se z Zedinjenimi državami glede odplačil svojih obveznosti.

BALFOUR PREDSEDNIK IRSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

London, 13. aprila. (Izv.) Angleški kralj je imenoval lorda Arturja Balfoura za predsednika irskega deželnega zbora.

FINANČNA OKREPITEV RUSIJE.

Moskva, 13. aprila. (Izv.) Državna banka začne v najkrajšem času izdajati bankovce, ki bodo kriti z realno vrednostjo.

Moskva, 13. aprila. (Izv.) S 15. aprilom se uvede pri vseh carinskih uradih sovjetske Rusije ter zavezniških republik nov carinski tarif za trgovino z Evropo.

Strahovanje učiteljstva in še kaj.

Po predlogih osnutka za novi šolski zakon. (Iz učiteljskih krogov.)

Po starem avstrijskem šolskem zakonu morejo doleteti učitelja, ako ne izpolnjuje predpisanih šolskih obveznosti, naslednje kazni: posvarilo, vzetje pravice do višje stopnje ali do doklade za službena leta, prestava iz jedne v drugo učiteljsko službo.

Kakšne kazni pa nas čakajo po novem načrtu šolskega zakona?

1. opomin; 2. ukor; 3. globa s plačo od 5 do 30 dni; 4. premestitev v drug kraj; — na lastne stroške; 5. odpust iz učiteljske službe brez razveljavljanja vseh doseženih pravic in 6. odpust iz učiteljske službe z razveljavljanjem vseh doseženih pravic.

Originalna je tudi določba, diši pač po balkanizmu, da se vse pravomočne kazni objavijo v »Službenih novinah« s kratko pripombo o vrsti krivde, radi katere je bila kazen izrečena. Živio srednjeveški pranger! Novo je tudi to, da nam bodo delili batine šolski nadzorniki, prosvetni inspektorji in ministri po svojem lastnem odločanju. Doslej je mogel nadzornik le predloge staviti o kazni, ki jih je določala nato korporacija, t. j. okraj ali deželni (višji) šolski svet. Sedaj pa bomo več ali manj odvisni v tem pogledu le od milosti in nemilosti okrajnih in oblastnih nadzornikov. Hvala lepa za tak napredek! Čudimo se samo še temu, da ni v novem načrtu določenih po nekaj odstotkov od predvidenih glob kot nagrada za nadzornike! Lahko pa še kaj takega doživimo, saj smo čitali, da je to mogoče za davčne uradnike.

Duhu sedanjega režima odgovarja tudi določba, da bodi učitelj kaznovan, ako dobi dve slabi oceni ali dve slabi konduiti — s premetitvijo iz dotičnega kraja. Po tretji slabi oceni pa bodi učitelj kratkoma odpuščen iz službe. Na ta način bo lahko nadzornik uničil vsakega njemu ne ljubelega učitelja. Pogažena bo vnaprej vsaka individualnost in četa pokornih »hlapcev« bo od dne do dne večja. Tudi korupciji se s takim načinom lahko odpro vrata — stečaj. Že sedaj, ko je to šele predlog in noben zakon, bi lahko poročali o zanimivih pojavih, ki jih doslej pri nas nismo bili vajeni. (Dalje.)

Politično novice.

+ Dr. Susteršič in liberalno časopisje. Za nas je bil in je dr. Susteršič politično mrtev, odkar se je oddvojil od dr. Krekovega političnega pravca. Zato se ž njim po prevratu nismo bavili in niti kot kronisti beležili vseh senzačnih vesti o dr. Susteršiču, ki jih je izračunano vsak drugi mesec objavljati »Slov. Narod«, ki je psoval dr. Susteršiča s Kajnom, ki se klati po svetu. Bruhal je v svojem znanem psavaškem žargonu ogenj in žveplo nad dr. Susteršičem kot izdajalcem Jugoslavije, ki da ima ozke zveze z razkraljem Karlom in z vsemi anacionalnimi krki, ki rujejo zunaj države kakor veleizdajniki: Ivica Frank in Vladimir Sachs. Jedva pa so demokratični listi zavohali, da piše dr. Š. pod lastnim imenom.

Slovenska stenografija.

Priredil Fr. Novak. Drugi del: Debatno pismo. Druga predelana izdaja. V Ljubljani 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila in litografirala Jugoslovanska tiskarna. Cena 16 Din.

Ko je pred dobrimi 20 leti izdal takratni gimn. profesor Novak I. izdajo korespondenčnega pisma, je bilo pri nas tako malo zanimanja za stenografijo, da za knjigo ni mogel dobiti niti založnika. Knjiga je izšla v samozaložbi in leta in leta so minula. Preden je zaloga pošla.

Takrat avtor pač ni mislil, da se bo slovenska stenografija tako širila, da bo po drugi izdaji (1910) postala takoj potrebna tretja (1916) in po tretji četrta (1921).

Tudi pri debatnem pismu se prva izdaja — izšla 1901 v samozaložbi — precej let ni rasprodala, dasi je bila ta knjiga prvo in edino debatno pismo, ki smo ga imeli Slovenci. Po prevratu je pa nastalo po knjigi živahno povpraševanje, ki se je še posebno povečalo, ko smo dobili v Ljubljani univerzo. Večina izobražencev ne rabi stenografije nikdar tako nujno kakor baš pri predavanjih na visokih šolah. Tih, skromni delavec, ki je leta in leta likal, popravljal in izboljševal svoj prenos, občuti pač danes v sebi opravičeno zadovoljstvo ob misli, v kako čudni luči bi stali danes Slovenci med Jugoslavlani, če bi bila slovensčina enakopravna v zbornici in na visoki šoli, pa bi ne imeli niti debatnega pisma.

Druga izdaja debatnega pisma pomenja pro-

ti prvi znaten napredek. Knjiga upošteva predvsem tiste izraze, ki se dandanes v našem javnem življenju posebno pogosto rabijo. Tudi v metodičnem oziru se je knjiga bolj prilagodila potrebam šole. Avtor je n. pr. dodal knjigi obširno zbirko nalog, da se dijak ne vežba samo na podlagi krajev, ki jih vidi v knjigi, ampak si izpopolnjuje tudi svoje teoretično in praktično znanje s samostojno vajo. Posebno opazi bravec z veseljem abecedno urejeno vrsto »brzopisnih okrajšav« in kratko čitanko, ki zaključuje knjigo.

V sistemu samem ni nič bistvenih izprememb. Prišel bo seveda čas, da se bo naša stenografija približala kolikor mogoče srbskohrvatski, kar pa ni mogoče, dokler — srbskohrvatske stenografije sploh nimamo. Imamo posebno srbsko stenografijo in imamo posebno hrvatsko stenografijo, ki se druga od druge v marsičem ločite. Srbi iz bivše monarhije stenografirajo povečini »hrvatsko«, Srbijanci pa »srbsko«. Nobenega dvoma pa ni, da je baš stenografija tisto polje, kjer se bo enotnost najlažje dala doseči: ne tangira ne cirilice ne latinice, ne islama in ne adventistov. Takrat se bo tudi slovenska stenografija — zlasti debatno pismo — približala srbskohrvatski.

Debatno pismo se bo rabilo v Jugoslaviji že radi visokih šol neprimerno bolj nego v Avstriji in posledica tega bo, da se bo razširilo posebno številno »brzopisnih okrajšav«. Okrajšave debatnega pisma so sicer proste: skrajšam lahko kar hočem in kolikor hočem, samo da znam potem krajšavo tudi brati, krajšam tudi isto besedo lahko danes tako in jutri drugače. Vendar me pa uč-

praksa, da skuša vsak stenograf dobiti kar mogoče veliko število stalnih okrajšav, ki jih piše vedno enako, tako kakor n. pr. samoznake. Z drugimi besedami: vsak stenograf skuša število samoznakov sam zase tako povečati, da ž njimi izbaja pri srednjehitrem govoru, ne da bi mu bilo treba v večji meri rabiti proste krajšave. K tem se zateče takrat, kadar ga govornik tako podi, da mu more stenograf slediti samo z najmočnejšim krajšanjem. In še tako neznamna »kljuk« je boljša kot nič in rešilni oprijemljaj pri prenosu!

Knjiga upošteva obe vrsti krajšanja. Podoba obširen pouk o načelih krajšanja kakor tudi seznam brzopisnih (tj. bi jih imenovali kar »stalnih«) okrajšav. Slednji bi se dal seveda še znatno razširiti, kar bi pa dalo dovolj gradiva za poseben slovarček kratk. Pri tem bi seveda zavzele precejšnje mesto razne »nepravilne« krajšave. V ta seznam bi se sprejela najprej kratice, ki jih ima že Novakova knjiga kje v vaji ali čitanki (n. pr. »življenec« str. 41, »samoc« istotam, »smrt« str. 40, »nasvet« str. 40 i. dr.), napravilo bi se pa še lepo število novih. —

Stenogram (rokopis prof. J. Osane) je zlasti v drugi polovici knjige prav lično in vseskozi jasno pisan.

Knjige ni treba priporočati; priporočajo jo že ime avtorjevo in potreba praktičnega življenja.

Knjigo priporočajo tudi nizka cena. Prva izdaja je veljala 2K 40 v ali kakih 7 kg moke, sedaj pa ne stane niti polovico tega. J. D.

nom brošuro, naperjeno proti SLS, proti njenemu programu in njenim krščanskim temeljem, se je njihovo stališče napram dr. Š. mahoma spremenilo. Prej izdajalec je postal čez noč Jugoslovan, znamenje, koliko iskrenosti da je v jugoslovanstvu teh ljudi. Dr. Šusteršičevo brošuro so pozdravili kot nekaj evangelij, dasi vsak izmed njih dobro ve, koliko da so vredna izvajanja moža, ki je hotel zadeti SLS, ker ni več njen načelnik, pa je obtožil samo sebe in svojo osebo, ne strankino preteklost. »Bomba je počila«, piše »Slov. Narod« in skuša iz dr. Šusteršičeve brošure napraviti reno senzacijo. »V klerikalnem taboru je zmeda in konsternacija, kurirji hite od somišljenika do somišljenika roteč in proseč: ne čitajte brošure, zadnje čase so se vršile dolgotrajne, deloma jako mučne seje, vse z dnevnim redom, kaj bo Hannibal ante portas« itd. Če omenimo, da strankino vodstvo že tri tedne ni imelo nobene seje, se vidi, da je oče teh demokratičnih trditelj — zgolj želja. Še večje, pa prazno veselje kaže »Jutro«, ki v svojem včerajšnjem uvodniku pozdravlja dr. Šusteršičevo brošuro »ne samo kot glas iz groba, kakor pravi njen avtor, ampak kot koščeno mrtvaško roko, ki sega v samo srce slovenskega klerikalizma.« »Nikdo ne pozna klerikalne stranke ako v dušo in srce kakor on — piše »Jutro« — nikdo ni tako poklican dajati informacije o njej, njeni taktiki, o njenih metodah in ciljih, kakor on, ki upravičeno trdi, da je SLS njegovo delo.« Š »Slov. Narod« vred pa se istodobno zlaže, da so »klerikalci vnaprej izjavili, da se diskusije ne udeležijo«, dasi leži na »Jutrovic« uredniški mizi »Slovenec« dne 5. t. m., kjer stoji z ozirom na napovedano brošuro dr. Š. dobesečno tiskano: »Mi — odkrito povedano — ne moremo verjeti, da bi mogel dr. Šusteršič kaj tako abotnega in nerodnega spisati, še manj, da bi si dr. Šusteršič mogel v tujini predstavljati, da bi mogel kaj takega slovenski javnosti natvesti. Zato se z vsebino brošure ne bomo pečali in sodbe o njej ne bomo izrekli, dokler ne dobimo o njej zanesljivih informacij.« In ko smo dobili brošuro samo, ne samo sigurne informacije o njej, smo se takoj izrekli o njej, milo in dostojno, ne kakor zaslužili, ampak kakor more pisati samo glasilo stranke, ki s stoično mirnostjo in sigurnostjo gleda na otročjo igro. Zato nas tudi ni spravilo z ravnotežja poročilo »Jugoslavije« o brošuri, ki v plakatnih črkah napoveduje klerikalne stranke tako v dušo in njenih metod — voditelj-uskok pozna svoj bivšo armado in njene metode.« Tudi socialistom privoščimo veselje, ki jim je je napravil »Napreje« z dr. Šusteršičevo brošuro. Nasprotno čaropisje dokazuje s svojimi poročili samo, kako slabo pozna SLS, ker je sodi po svojih lastnih strankah. Nasprotnikom pa veselje privoščimo, ker SLS — prav nič ne škoduje!

+ Poldrugo uro je trajal razgovor g. Pašića z ministrom notranjih zadev Marinovićem včeraj dopoldne, ko so prišla nova poročila od dr. Ninčića iz Genove. Izgleda, da dolgotrajni razgovor ni posebno dobro znamenje.

+ Brezbrižnost monopolske uprave. Tobačne tovarne v Bosni dajejo državi letnega čistega dobička okoli 80 milijonov kron, kar je prav lepa vsota tudi za razvjeni monopol. Stroji v tobačnih tovarnah v Bosni so pa že tako obrabljeni, da obstoji resna nevarnost, da bodo morali obrat ustaviti. Kljub temu se centralna monopolna uprava ne zgane!

+ NSS na Hrvaškem. »Narodni List« pišejo o potovanju senatorja Klofača po Jugoslaviji, kamor da je odšel ustanavljati narodno-socialistično stranko. Kljub svoji popularnosti — pišejo N. L. — pa ni uspel. V Zagrebu in po drugih mestih se je priglasilo le neznatno število političnih interesentov. — Potovanje senatorja Klofača je zelo razburilo jugoslovanske demokratske duhove, češ, kaj se ima nedržavljan SHS vtikati v našo notranjo politiko. Pri tem so pa demokratje pozabili, da so svoječasno poslali na Češko pravoslavnega škofa Dositeja in ga še dobro plačali z državnim denarjem, da je sklal verski razdor med Čehi in netil kulturni boj.

+ Jadranska železnica in podkupovanje. Odkar se je pojavila v javnosti vest, da se pogaja neki ameriško-ruski konzorcij za koncesijo za zgradbo jadranske železnice, kar ne utihnejo glasovi o velikih vsotah, ki jih družba troši v Belgradu v svrhu podkupovanja. Sedaj javlja »Epos« da je prišel v Belgrad iz Pariza g. Uškov, znani graditelj sibirskih železnic in prinesel s seboj 100 tisoč frankov za »mazanje«. Kakor izgleda, bo koncesija jako draga, ampak nesla bo svoj denar in to je glavno.

+ Na tajni seji je razpravljala ministrski svet v sredo o akciji generala Wrangla proti Rusiji.

+ Slovaki prestopajo v islam. Češki listi javljajo, da prestopa na Slovaškem mnogo ljudi v islam. Kakor smo že svojčas javili, je naša vlada poslala na Češko vladiko Dositeja na državne stroške, da dela na Češkem propagando za — pravoslavje. Rezultat: Slovaki prestopajo v — islam...

+ Prislino državno posojilo v Grčiji. Grški državni zbor je sprejel zakonski predlog o prisilnem državnem posojilu. Posojilo bi se izvedlo tako, da se vsak bankovec razpolovi. Ena polovica ostane v rokah dosedanjega lastnika, drugo pa bo država porabila v svoje posojilne namene. Pozneje bo država bankovske polovice zamenjala z novim denarjem. Ta sklep grškega parlamenta bo občutno zadel tudi naše prebivalstvo v južni Srbiji, kjer imajo mnogo grških drahem.

LAKOTA V RUSIJI.

Moskva, 13. aprila. (Izv.) Iz Samare poročajo: V bugjanslavskem okrožju je meseca februarja t. l. umrlo od lakote 19.500 ljudi.

Moskva, 13. aprila. (Izv.) V saratovski guberniji je znašalo dne 1. aprila število gladujočih 1.782.000 oseb. Od teh je bilo le 30 odstotkov deležnih pomoči.

Šusteršičeva sodba.

(Glas iz občinstva.)

Od nekadaj sem politični boj SLS opazoval iz objektivne daljave; kritično sem presojal njene korake in napake, katerim se nobena politična stranka ne more popolnoma izogniti. Tako sem strogo objektivno opazoval tudi Šusteršičevo delovanje, ko je bil na višku svoje moči. Opazil sem na njem mnogo vrlin, pa tudi usodnih napak. Nisem se čudil njegovemu padcu, dasi sem ga obžaloval. A nikoli nisem mislil, da bo kdaj tako nizko padel, kakor je padel v svoji brošuri. Šusteršič si je tukaj sam spisal žalostno obsodbo. Celo njegove najboljše prijatelje bo v dnu srca zbolelo, ko bodo čitali to brošuro; bolelo jih bo in sram jih bo, da so ga nekadaj tako cenili in mu toliko zaupali. Očividno je, da tak mož ni sposoben za vladanje. Taki značaji morejo stranki koristiti, dokler je v manjšini in v opoziciji, a preveliki uspehi jih omamijo in ubijejo.

Iz Šusteršičeve brošure vsak trezen človek lahko vidi, da tak mož ne more več igrati vloge v političnem življenju. Vsak up v Šusteršiča in vsak strah pred njim je prazen. Šusteršič je politično mrtev. Sam si je spisal politično smrtno obsodbo. Res tragično!

»Slovenec« bi mu delal preveliko čast, če bi se zaradi njegove brošure razburjal in obširno polemiziral. Zares tragična politična smrt tako energičnega in nadarjenega moža, ki mu ne moremo odrekati zaslug za naš narod!

Vsem javnim nameščencem!

Nekateri dnevniki so prinesli vest, da namestnik vlada vsem nižjim drž. uslužbenecem s 1. majem t. l. znatno skrajša rodbinske doklade. Te bi od 1. maja t. l. v mnogih primerih ne dosegle niti one izmere, ki je bila priznana l. a. n. s. k. leto. Takisto doznava O. Z. javnih nameščencev in upokojencev, da je pričakovati zavlačevanje izplačila II. obroka draginskih doklad. Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev bo proti tej vladni nameri nastopila z energičnim javnim protestom in sklicuje v to svrhu v torek, 18. t. m. ob 20. uri velik shod v Mestnem domu. Na shodu bosta poročala tovariša Peter Deržaj in Karel Urbančič, prvi o maksimiranju rodbinskih doklad, drugi o nameravanem zavlačevanju izplačila novih draginskih doklad za ostalih 45 dni. Vsa pokrajinska združenja in organizacije se pozivljajo, da pridejo isti dan in z enakim dnevnim redom enake protestne shode. — Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo.

Občinski posredovalni urad.

Po sklepu mestnega občinskega sveta z dne 14. marca 1922 na novo ustanovljeni občinski posredovalni urad prične poslovati po določilih zak. z dne 27. septembra 1911, št. 45 deželnega zakona, glasom naredbe pokrajinske uprave z dne 3. aprila 1922, št. 1369, dne 18. aprila 1922 in sicer v magistratnem poslojpu (1. nadstropje na desno, vrata št. 5).

Razprave z vabljenimi strankami vršile se bodo vsak torek in vsako soboto, po potrebi pa tudi vsak dan, vedno popoldne od 3 ure dalje. V smislu § 13 navedenega zakona pa se ob enem določa, da morejo občinskih popoldne od 2. do 6. ure stranke priti tudi ne da bi se bile prej prijavile, v posredovalni urad v svrhu poravnave ali spravnega polzusa. Ako pade kak četrtak na praznik, velja to določilo za prihodnji dan (petek).

Posredovalni urad je pristojen v smislu §§ 11 in 28 navedenega zakona in § 28 naredbe deželne vlade za Slovenijo z dne 18. junija 1921 za sledeče stvari: I. za sklepanje veljavnih poravnav v sledečih stvareh: a) o denarnih terjatvah in o pravicah do premičnin; b) v sporih o določitvi ali popravni mej nepremičnih posestev ali o zemljiških služnostih; c) v sporih radi posesti; d) v sporih o služnosti stanovanja; e) v vseh sporih, ki nastanejo iz službenega razmerja poslov. II. Za vršitev spravnih polzuskov v zadevah žaljenja časti, ako imata zasebni obtožitelj in obtoženeec svoje bivališče v okrožju tega posredovalnega urada. Pristojnost posredovalnega urada pa za te pravne polzuse ad II izjemoma ni podana: 1. ako se je storilo kaznivo dejanje z vsebino tiskovine; 2. ako je žaljenec ali žalitelj aktivna vojaška, domobranska

ali orožna oseba. V slučajih I a do viševši d je dano strankam na prsto poslužiti se posredovalnega urada, predno tirajo spor pred sodišče. Nasprotno pa velja za slučaje pod I e in II strogo načelo, da se radi teh sporov zamore pričeti postopanje pri sodišču šele tedaj, ako je bil spravi polzisk pri posredovalnem uradu brezuspešen. Ako se o tem neuspehu ne predloži sodišču potrdilo, ko se vložil dotična tožba oziroma posebna obtožba, mora sodišče uradoma odstopiti tožbo oziroma obtožbo posredovalnemu uradu, da ta poizkusi spravo.

Dobrohoten namen zakona v občinskih posredovalnih uradih je očitven, ker skuša zakon na eni strani razbremeniti z delom itak preobremenjena sodišča nepotrebnih malenkostnih pravnih, ki se dajo pri količjak dobri volji strank z istim uspehom kakor pri sodišču poravnati mirnim potom. — Kajti po določilu § 26 imajo poravnave sklenjene v občinskem posredovalnem uradu veljavo sodnih poravnav; — na drugi strani pa hoče zakon, kar je poglavitno, prihraniti strankam večkratna zamudna pota k sodišču in visoke stroške sodnega postopanja. V smislu § 27 ni namreč razun neznatnih kolkov za vpis civilno-pravnih poravnav v uradno knjigo plačevati nobenih drugih pristojbin k večjemu še event. pristojbine za vročitve. § 36. Kolka prošji so vsi zapisniki posredovalnega urada, pri njem vložene prošnje in vloge in prva izdaja uradne listine. Zakon pa hoče kolikor toliko tudi onemogočiti oziroma vsaj omiliti dolgotrajno sovrastvo med strankami in škodoželjnost, ki sta navadno posledica sodnih pravnih.

Z ozirom na vse to se občinstvu nujno svetuje, da se v vseh gori navedenih, torej tudi pod I a do incl. d navedenih spornih slučajih obrača na posredovalni urad v svrhu polzusa poravnave.

Sporna stvar ali zasebna obtožba neznani se posredovalnemu uradu ustno ali pisмено. V naznanilu mora biti navedeno ime in bivališče strank, in pa predmet spora. Na tako naznanilo določil se potem poravnava razprava, ki se vrši pred voditeljem urada in še enim zaupnikom. Pri razpravah v civilnopravnih stvareh ad I. zamorejo se stranke, ako ne marajo priti osebno, dati zastopati tudi po pooblaščenih, dotim pa so slednji pri spravnih obravnava radi žaljenja časti ad II. izključeni. Prič in izvedencev posredovalni urad ne sme vabiti. Ako pa stranke pridejo z njimi k poravnavi razpravi, se jim morajo staviti za pojasnitev stvarnega položaja primerna vprašanja. Pričeta poravnava se zamore le na prošnji obeh strank potrebi primerno preložiti. Zaprijeti strank posredovalni urad ne sme. Spravni oziroma poravnalni polzusk je smatrati brezuspešnim tudi tedaj, ako tudi le ena stranka izostane kljub izkazani dostavilvi povabila od upravne obravnave.

Dnevne novice.

— Obrtnikom! Izšla je aprilska številka glasila Jugoslovanske Obrtne Zveze: »Jugoslovanski obrtnik«. Poleg uvodnega članka, ki se na kratko bavi s sedanjim režimom v Jugoslaviji, ima še sledečo vsebino: Davčne olajšave pri novih stavbah — O izenačenju davkov — O razvoju obrtnišva — Svetovni pregled, kjer je kratek opis Rusije, Bolgarije, Rumunije in antante — Politično vesti — Cene posameznim izdelkom — Vestnik Jugoslovanske Obrtne Zveze in raznoterosti. Priporočamo ga vsem našim obrtnikom, da si ga naročijo. Uredništvo je v Ljubljani, Pražakova ul. št. 3.

— Žrtev snežnih viharjev. Kakor pri nas v Sloveniji tako so imeli tudi drugod zadnji čas prave srežimske dni. Sneg je padal kakor za stavo. Silno je snežilo tudi na Češkem v Krkonoših. Tamošnji snežni viharji so zahtevali celo človeško žrtev. Župnik Böhm iz Desendorfa se je vračal iz Dušnika domov. Ali preden je prišel pod domači krov, je v debelem snegu omagal in v snegu za večno zaspal. Trupla nesrečnega župnika doslej še niso našli.

— Oselek brez soli. Trgovci v Osičku so te dni ostali brez soli radi slabih prometnih razmer. Obrnili so se do merodajnih faktorjev, da isti posredujejo, da dobe sol vsaj za Veliko noč.

— Nesreča z dinamitom. Josip Volk iz Medvedjov je ukradel Janezu Smucu dve dinamitni kapi. Ko je doma izpraznil kapi, je ta eksplodirala in mu odtrgala 3 prste. Trpel je hude bolečine, pri deželnem sodišču so mu pa še prisodili 14 dni zapora.

— Stavka v zagrebškem gledališču. V torek zvečer so igrali v Zagrebu »Parsival«. Med predstavo pa so nenadoma zapustili gledališče vsi člani orkestra v znak protesta proti upravi, ki je mnogo obljubovala, pa nišesar izpolnila. Njim so pridružili tudi ostali člani gledališča.

— Pristanišče na Sušaku. Te dni je bil izročen ministru za promet načrt za izgraditev luke pri Martinšiči. Nova luka bi bila zgrajena po naj-novejših principih in bi imela več prostora kakor Baroš Stroški so proračunjeni na 37 milijonov dinarjev.

— Napovedana stavka s gladovanjem. V Osičku so že pred večer kakor dvema mesecema zapri več komunistov, češ, da so imeli tajno organizacijo in tajne zveze z inozemstvom. Ker še sedaj niso prišli pred sodišče, so te dni zagrozili, da bodo pričeli stavkati z gladovanjem, če se ne razpiše razprava.

— Justifikacija sakonskega para. V Varšavi sta bila te dni obečena mož in žena, ki sta bila radi sedmih roparskih umorov obsojena na smrt. Dočim je žena neprestano prosila, je mož ostal ciničen do poslednjega trenutka.

— Po svinjini se je zahotel Matiji Kulniku, kateri je vlomil v hišo Alojzija Rabiča v Logu in ukradel veliko svinjine, masti in obleke. Pokoril se bo za to dva meseca v težki ječi.

— Zidje in nemški hujskači sleparije slovaške seljake. Z nemškimi neutemeljenimi hujskajnem vznemirjeni lastniki vojnih posojil v vzhodni Slovaški, v prvi vrsti kmetje, prodajajo aleparskim agentom obligacije vojnih posojil za 10 do 20 odstotkov nominalne vrednosti. A ker plačuje vlada češkoslovaške republike nanje 75 odstotkov, imajo židovski agentje lep dobiček. Pri tem pomagajo židom posebno nemški hujskači.

— Statistika poljaškega tiska. Na Poznanski, na Pruskem (zapadnem in vzhodnem), Gornji Šleski je izhajalo koncem leta 1921 vsega vkup 140 periodičnih poljskih listov. Izmed njih jih je bilo 126 tiskanih v ozemlju poljske republike v današnjih meah, ostanek v Gornji Šleski, ki danes pripada Nemčiji. Od vseh poljskih časnikov se jih neča 20 s specialno strokovnimi vprašanji, 120 pa s političnimi, slovesnimi in drugimi vprašanji. V Velikoslovaški izhaja 29 dnevnikov, na Pomorjanskem pa 8. Poznani je mesto, kjer se je vzdržalo največ časopisov. Statistika je našla 17 strokovnih ter 39 splošno poučnih in izobrazilnih listov. Mesto Poznani šteje 12 dnevnikov. Varšava 11, Krakov in Lvov po 8, Lodž 4, Vilno 3. Obdnevnikov ima Poznanski 31 (mesto Poznani 6), Pomorjansko 14, Gornje Šlesko 2. Mesecnikov in štirinajstidnevnikov imajo 29. — Nemških listov je izhajalo koncem leta 1921 v bivši Prusovski 32.

— V znamenju kola. Dne 4. septembra 1921 so trije možki napadli tri Velesovčane pri Olševku od katerih sta dva zbežala, tretjega so pa napadli s koli pobili na tla in ga težko poškodovali. Med nasprotniki je Martinjak spoznal Alojzija Jagodica, kateremu je deželno sodišče za to prisodilo 8 mesecev težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem na 14 dni.

Gospodarstvo.

Naše novo notranje posojilo.

Češkoslovaška najema posojila v inozemstvu pod ugodnimi pogoji. Svoječasno je dobila večje posojilo v Ameriki, Svica ji ponuja posojilo, sedaj pa je najela novo posojilo na Angleškem, ki je bilo v pol uri podpisano. Samo pri nas ni ne duha ne sluha o kakršnemkoli investicijskem posojilu v inozemstvu, ker je naše demokratsko-radikalno gospodarstvo pod vsako kritiko in ugled naše države na zunaj vsled notranje naše politike, ki misli, da je naša država še vedno Srbija in konglomerat par strank, minimalen. Sedaj je posega država po notranjem posojilu. V zakonskem predlogu o dvanajstih za mesec maj in juni, ki so predložene zbornici, čitamo med drugim:

Čl. 2 a: Kraljeva vlada se pooblašča, da v svrhu zgradbe novih javnih stavb, popravitev železniških prog in konsolidiranja državnega dolga pri Narodni banki, najame notranje posojilo s premijami v nominalni vrednosti ene milijarde dinarjev. Za račun dobitkov in obresti se sme izplačati največ 7 odstotkov. — Posojilo se bo moralo plačati do 80 odstotkov v gotovini, ostalih 20 odstotkov pa se plača lahko z nakazili vojne odškodnine, odtegnjenimi 20 odstotnimi boni pri žigosanju kron, ki se ne glase nad 1000 K in z žigosanimi predvojnimi obveznicami bivše avstrijsko-ogrske monarhije. —

Prvič nastane vprašanje, kakšen bo uspeh tega novega posojila v znesku milijarde dinarjev, če je že lansko notranje posojilo, ki je bilo za polovico manjše, imelo tako klavern uspeh. Za kakšne javne zgradbe naj se vporabi novo posojilo, ali za zgradbe v Belgradu, kakor nam jih napovedujejo časopisi? Koliko javnih zgradb bo šlo na ta račun izven Srbije? Ali se je lansko investicijsko posojilo za popravitev železniških prog že izčrpalo in v kakšne namene? Kako se sploh zamišlja stabilizacija notranjega dolga?

In končno 20 odstotni boni do 1000 kron ter obveznice predvojnih dolgov avstrijsko-ogrske monarhije. Kedo naj jih vporabi, če mora plačati 80 odstotkov v gotovini? In zakaj se ta posojila ne konvertirajo vsaj v novi jugoslovanski državni dolg po dinarski pariteti, če se že njihovo izplačilo zavlačuje.

Naše notranje posojilo v tej obliki, kot je zamišlja Kumanudi in radikalno-demokratska vlada, pomeni v tej obliki novo pot navzdol v našem gospodarstvu.

g Redni občni zbor Zadružne zveze. Kakor javlja »Narodni Gospodar«, se vrši dne 11. maja 1922 ob 10. uri predpoldne v Akademskem domu redni občni zbor Zadružne zveze. Na dnevnem redu je poleg drugega tudi volitev načelstva in nadzorstva.

gKredit za jugoslovanske izvoznikarje in uvoznikarje. Po vesteh iz Londona je urad za prekomorsko trgovino v Londonu obvestil zvezo jugoslovanskih bank, da je sprejel predlog naših bančnih zavodov, ki je bil stavljen na konferenci 5. januarja. Po tem predlogu bodo jugoslovanski izvoznikarji in uvoznikarji dobili na Angleškem gotove kredite. Urad za prekomorsko trgovino pa je zahteval seznam vseh bank v naši državi, da more izbrati one g Dinarska valuta na zagrebški borzi. Borzni svet zagrebške borze je sklenil vpeljati na zagrebški borzi dinarsko valuto.

BORZA.

Obvestila. V petek, dne 14. v soboto dne 15. nedeljo 16. in ponedeljek 17. aprila t. l. borze ne bodo poslovale.

Zagreb, 13. aprila. (Izv.) Počenišči s današnjim dnevom so na tujaknji borzi izražena vse notčacije v dinarski veljavi. — Devize: Berlin 26—27 Bukarešta 61—62, Milan 410—412,50, London 838 do 841,25, New York 75,25—76, Pariz 700—712,50, Praga 153—155,25, Curih 1475—1500, Dunaj 1 do 1,01, Budimpešta 9,50—10. — Valute: Ameriški dolarji 73,50—74, češkoslovaške krome 180—183, angleški funti 823—825, francoski franki 650—0, napoleonori 225—0, nemške marke 28—0, italijanske lire 402,50—405.

Curih, 13. aprila. (Izv.) Berlin 1.725, New York 515, London 22,73, Pariz 47,65, Milan 27,85, Praga 10,30, Budimpešta 0,65, Zagreb 1,65, Varšava 0,14, Dunaj 0,066, avstrijske krome 0,07.

Berlin, 13. aprila. (Izv.) Dunaj 3,93, Budimpešta 37,65, Milan 1631,95, Praga 601,20, Pariz 2791,50, London 1325,80, New York 299,62, Curih 5855,15.

Praga, 13. aprila. (Izv.) Dunaj 0,555, Berlin 16,625, Rim 272, Budimpešta 6,075, Pariz 463,50.

London 220.75, Newyork 49.65, Curih 978, avstrijske krunice 0.60, italijanske lire 269.
 Dunaj, 13. aprila. (Izv.) Zagreb 2459.50 do 2465.50, Berlin 2565-2575, Budimpešta 951-957, London 33.975-34.025, Milan 41.570-41.630, Newyork 7669-7681, Pariz 70.850-70.950, Praga 15.340-15.360, Sofija 5332.50-5342.50, Curih 148.125-149.375. — Valute: Bolgarski levi 5220 do 5230, nemške marke 2595-2605, angleški funti 33.825-33.875, francoski franki 70.750-70.850, italijanske lire 41.470-41.530, dinarji 9818-9842, romunski leji 5594-5606, švicarski franki 148.675 do 148.925, češkoslovaške krunice 15.315-15.335, madžarske krunice 954-960.

štajerske novice.

š Gozdarska in rudarska akademija v Mariboru. Ministrstvo za šume in rude je sklenilo otvoriti v Mariboru gozdarsko in rudarsko akademijo. Ta zavod bo edini te vrste v naši državi.

š O stanovanjski zadevi v »Križevem dvoru«, katerega je kupila tvrdka »Jugoslavenski Lloyd d. d. v Beogradu« že 29. marca 1921, smo prejeli iz Maribora z ozirom na našo tozadevno notico v št. 79 sledeče pojasnilo: Znano je, da stanuje v Križevem dvoru več strank penzionistinj, katerim ni treba, da stanujejo ravno v Mariboru in imajo vse podnajemnike. Stanuje tam več železničarjev. Ena sama rodinica je bila zanesljivo slovenska. Jugoslavenski Lloyd še do danes nikogar ni vrzel na cesto. Svojo tovarno je uredil zgolj v velikih in obsežnih gostilniških prostorih, kajti »Križev dvor« je bil pred nakupom po Jugoslavenskem Lloydju v prvi vrsti gostilniško podjetje, kjer so se vršile vsako nedeljo pozno v noč razne plesne prireditve najslabšega spomina. — Koncem aprila 1921 se je odpovedalo nekaterim strankam, katerih stanovanje je tvrdka rabila za nekatere nastavnice, ker je hotela tim preje začetki z delom. Ker so stranke prosile, naj tvrdka počaka — so se odpovedi preklicale. Medtem je postalo več malih stanovanj drugod praznih, a iz Križevga dvora ni hotel nihče oditi, ker so bile najemnine zelo nizke. Konec je poleti ugotovila komisija stanovanjskega urada, da potrebuje Jugoslavenski Lloyd za svoj obrat nujno 4 stanovanja — skupaj 8 sob s pripadki za svoje nastavnice — ki drugod ne doujajo stanovanj in brez katerih tovarniško obratovanje ni mogoče. Na podlagi te ugotovitve se je štirim strankam odpovedalo sodnim putem. Te pravde še do danes niso rešene in še do danes, torej eno leto po nakupu ne more delovati tovarna, ki je s stroji in akumulatorji za izdelavo oblek popolnoma urejena. Člani te družbe so po večini srbski trgovci, en srbski odvetnik in po veliki manjšini nekaj berlinskih trgovcev, ki so uredili tehnično stran obratovanja.

š Preureditev selske službe pri pošttem uradu Hočah. S 1. aprilom t. l. se je preuredilo pri pošttem uradu v Hočah dostavljanje poštних pošiljk po selskem pismonoši v naslednjih krajih: I. okraj: Razvanje, Pivola, Reka, Pohorje in Zg. Hoče; II. okraj: Bohova, Rogozja, Sv. Miklavž, Dobovec in Skoke. — Dostavljalo se bo vsak dan razen nedelj.

Ljublianske novice.

š Obred umivanja nog v stolnici. Veliki četrtak so bili deležni obreda umivanja nog v ljubljanski stolnici sledeči starčki: Skoda Martin iz Most pri Ljubljani, 88 let star; Rihar Jožef iz Ljubljane 84; Kaplan France iz Dolenje vasi pri Ribnici 81 let; Rojc Janez iz Prežganj 81, Arnež Janez iz Predoselj 80, Košnjak France iz Predoselj 78, Novak France iz Senčurja pri Kranju 78, Rotar Matevž iz Gorih 78, Arlič Martin iz Ljubljane 77, Šuštar Jožef iz Ljubljane 75, Vizer Janez iz Ljubljane 75, Sušnik Jernej iz Senčurja pri Kranju 74 let star. Skupna starost vseh znaša 949 let.

š Pripravljalni odbor bivših salezijanskih gojencev nam pošilja spored praznika na Rakovniku velikonočni ponedeljek dne 17. t. m.: Ob pol 10. uri cerkveni govor (dr. Fran Waldland, ravnatelj zavoda v Radni). slovesna sv. maša (vlt. g. Fran Osolnik, ekspozit v Mediji-Lzlake). Ob 11. uri zborovanje: O zvezi bivših gojencev (poroča sal. nadzornik dr. Peter Tirone). Ob 1. uri skupen obed. Ob pol 3. koncertira godba na srednjem dvorišču. Ob pol 4. uri cerkveni govor (ravnatelj iz Veržeja dr. Fran Volčič). Ob peti uri priredi mladeniški krožek na čast bivšim gojencem in njihovim družinam slavnostni večer v glediški dvorani zavoda.

Ij Dr. Susteršičeva brošura se je natisnila v tiskarni Blaznik in nasl. Nalog znaša 30.000 izvodov. Založil jo je trgovec g. Anton Volta.

Ij v frančiškanski Prosveti predava v torek, dne 18. t. m. ob 8 uri zvečer dr. Rožman. Po predavanju se vrši občni zbor podružnice Slov. Straže za frančiškanski okraj. Člani naj se občnega zbora polnoštevilno udeležijo ter pripeljejo še novih članov.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo se udeleži velikonočne procesije pri sv. Petru v soboto popoldne z društveno zastavo. Zbirališče poleg vrta gospe Jegličeve na sv. Petra cesti ob 5. uri.

Ij Ljubljanske b. nke namanjajo, da v soboto pred velikonočnimi prazniki ne bodo poslovali.

Ij Prosveta Krakove-Trnovo. Danes odpade predavanje. Mosto tega se vrši važna seja odbora ob 8. uri zvečer v Konjušni ulici št. 7.

Ij Pobegnila je svojim staršem l. 1904 rojena Marija Pavlin.

Ij Namizni telefon ukraden je bil v obratnem ravnateljstvu belgijske vojašnice.

Ij Prijeti defraudant. Oficial Ivan Novačič v Zagrebu je poveril 300.000 kron in se odpeljal v Ljubljano. Na Miklošičevi cesti ga je spoznal stražnik Gracijan Škrk in ga aratiral. Pri osebni preiskavi so našli pri njem še 169.710 K denarja. Novačič je prišel v Ljubljano 7. t. m., do policijske ure je popaval po gostilnah in kavarnah, kje je prenočeval, ni povedal.

Cerkveni vestnik.

RED BOŽJE SLUŽBE IN CERKVENIH OBREDOV V LJUBLJANSKIH CERKVAH.

Stolnica:

Sobota. Zjutraj ob pol 6. uri blagoslov ognja, ob 8.48. uro dnevice, nato se pojo prerokbe in se blagoslovijo velikonočna sveča in krstna voda. — Ob pol 10. uri sv. maša. — Pop. ob pol 3. uri blagoslov jestvin, ob 4 uri jutranjice, potem vstajenje in nato ob lepem vremenu procesija.

Cerkev Marijinega Oznanenja.

Sobota. Ob 7. uri blagoslov ognja, velikonočne sveče in krstne vode, nato slovesna sveta maša. — Pop. ob 6. uri jutranjice, ob 11.7. uro procesija. Blagoslov pirhov ob 2. uri pop. in Veliko nedeljo pred prvim svetim opravilom.

Cerkev sv. Jakoba.

Sobota. Ob 7. uri blagoslov ognja, krstne vode in nato slovesna sv. maša. Popoldne se blagoslovljajo v cerkvi sv. Florjana velikonočna jedila od pol 2. do 5. ure. Ob 6. uri zvečer slovesne zornice in ob pol 7. uri častiljivo Vstajenje Gospodovo.

Cerkev sv. Petra.

Sobota. Ob 5. uri zjutraj blagoslov ognja. Ob 8. uri blagoslov velikonočne sveče, krstne vode, slovesna sv. maša. Blagoslov velikonočnega jagnjeta ob 1. uri pri sv. Krištofu, v mestni občnizi, ob pol 2. uri pri Prusniku v Udmatu, ob 2. uri na Selu pri Karmeličankah, ob pol 3. uri v Zeleni jami pri Sušniku, v župni cerkvi ob 4. uri. — Ob 5. uri

slovesna jutranjica, ob pol 6. uri procesija Vstajenja, ki bo šla po Sv. Petra cesti v škofjo in Prisojno ulico na Ahaeljevo ceto in po Zaloški cesti nazaj v cerkev. Svira Salezijanska godba.

Trnovo.

Sobota. Ob 6. uri zjutraj blagoslov ognja, sv. maša po blagoslovu krstne vode ob 8.49. uro. Popoldne ob pol 5. uri slovesna procesija z godbo Z. J. Z.

Cerkev sv. Jožeta.

Sobota. Ob pol 7. uri zjutraj sv. obredi; ob 8. uri sv. maša.

Cerkev Jesusovega Srca.

Nedelja. Ob 4. uri zjutraj Vstajenje.

Uršulinska cerkev.

Sobota. Ob pol 8. uri blagoslov ognja in velikonočne sveče. Ob pol 9. uri slovesna sv. maša. Ob 3. uri pop. slovesne jutranjice. Ob pol 4. uri procesija po Kongresnem trgu.

Križanska cerkev.

Sobota. Ob 6. uri zjutraj začetek slovesnega opravila, krog pol 8. ure slovesna sv. maša. Zvečer ob pol 8. uri slovesne jutranjice, nato procesija: Valvazorjev trg, Emonska cesta, Cojkova cesta, Breg, Križevniška ulica.

c Priprave za mednarodni eharistični kongres v Rimu. Iz Rima nam poročajo: Priprave za mednarodni eharistični kongres krepko napredujejo. Največ skrbi prizadeva odboru misel, kako spraviti pod streho ogromne množice, ki se napovedujejo. Samo iz Amerike je naznanjenih več parnikov ozir. vlakov udeležencev. Bo pač moral vsak malo potrpeti, kakor je ob takih prilikah že navada. — V zadnjem času se je veliko pisalo o udeležbi sv. očeta na zaključni procesiji; toda vse to so zgolj več ali manj verjetne domneve. Na programu sploh ni predvidena javna procesija po mestu. Vendar pa taka procesija ni izključena in nedeljsko popoldne je celo prosto; drugače za danes ni mogoče reči, ker je mnogo odvisno od okoliščin, ki se danes še ne dajo predvideti. Za enkrat je določena le procesija v notranjosti vatikana (v ponedeljek), pri kateri bo nosil Najsvetejši sveti oče (od sikstinske kapele v cerkev sv. Petra). Ako pa se bo v nedeljo vršila javna procesija, katere bi se udeležil tudi papež, bo procesija v ponedeljek seveda odpadla.

c Groba sv. Petra ne odpro. Iz Rima nam poročajo: Misel, da bi se grob sv. Petra odprl, se je sedaj končno veljavno opustila. Zgodovinsko je popolnoma ugotovljeno, da se je grob vedno ohranil v svojem prvotnem stanju in da se ga ni nikdar nihče dotaknil ali ga celo openil. Potemtakem bi služilo odprtje zgolj radovednosti; v to pa nikdar nobena cerkvena oblast ne more privoliti.

c Jubilej kongregacije za propagando. Povodom jubileja kongregacije za propagando se vrše v Rimu velike priprave. Izšla bo posebna spomenica; izda se tudi uradni priročnik »Missiones Catholicae« v novi izdaji. Obredna kongregacija je po papeževem nalogu izdala odlok, da naj se poslej v vsaki župniji opravi vsako leto po ena sv. maša »de fidei propagatione«, a v litanijah vseh svetnikov se doda prošnja: »Da vse v zmoti tavajoče pokliče nazaj v cerkevno ednost in vse nevernike pripelje k luči evangelja — prosimo Te, vslihi nas!« — Od 1. do 3. junija se bo vršil pod predsedstvom kardinala Laurentija mednarodni misijonski kongres in priredi se javna mednarodna zbirka darov za katoliške misijone.

Prosveta.

pr V dne 16., 17. in 18. aprila se vrši v Pragi tekma najboljših pevskih zborov Češkoslovaške republike. Te tekme se udeleži poleg drugih priznanih zborov tudi praško pevsko društvo »Smetana«, katero pride vsled takoj za tem sledeče koncertne turneje po Jugoslaviji pri pevski tekmi prvo na vrsto dne 16. aprila. Danes velja »Smetana« kot II. najboljšee pevsko društvo pri Cehih. Poznavalet razmer in glasbeni kritiki pa so prepričani, da dobi »Smetana« pri tej tekmi prvenstvo med češkimi zbori. Ta moški pevski zbor koncertira v sredo 19. aprila v Ljubljani.

pr Društvo slov. upodablajočih umetnikov je objavilo notico, v kateri zahteva pošiljatev umotvorov za belgrajsko razstavo do 15. t. m., kar pa je bila pomota. Rok za pošiljatev poteče šele 15. maja t. l. — Za odbor: Santel, preds.

pr »Mladost« št. 4 je izšla in se razpošilja od danes naprej. Zopet ima dvojni ovitek. Vsebuje: Poročilo in govore telov. tedna JOZ 5.—12. marca. — Nadaljevanje spisov: Orel (z 1 sliko), Ura je že — Zenska telovadba — Povest stric Jaka — Izlet Orlov v Strasbourg — Reforma tekmovalnega reda — Poročilo Pripr. odbora za izlet v Brno — Poročila in Dopise. — Mnogo gradiva se je moralo odložiti za štev. 5.

Narodno gledališče.

DRAMA.

16. aprila, nedelja popoldne ob 3. uri: »Namišljeni bolnik«. Izven. — Zvečer ob 8. uri »Marija Stuart«. Izven.
 17. aprila, ponedeljek popoldne ob 3. uri: »Golgotac«. Izven. Zvečer ob 8. uri: »Pohušanje v dolini šentflorjanski«. Izven.
 18. aprila, torek: »Namišljeni bolnik«. D.
 19. aprila, sredo: zaprt.
 20. aprila, četrtak: »Marija Stuart«. Izven.
 21. aprila, petek: »Anatole«. Red A.
 22. aprila, sobota: »Namišljeni bolnik«. C.

OPERA.

16. aprila, nedelja: »Madame Butterfly«. — Izven.
 17. aprila, ponedeljek: »Trubadur«. Izven.
 18. aprila, torek: »Bajajac«. B.
 19. aprila, sredo: zaprt.
 20. aprila, četrtak: »Cavalleria rusticana«. — »Plesna legendica«. Red C.
 21. aprila, petek: »Madame Butterfly«. E.
 22. aprila, sobota ob pol 8. zvečer, »Luizac«. Red A.

Turistika in sport.

Nogomet. — Sparta, Zagreb v Ilirija. Na velikonočno nedeljo in ponedeljek se vrše na igrišču Ilirije nogom. tekme med Sparto iz Zagreba in Ilirijo. Sparta je — četudi manj znana kot vodilna kluba Hašk in Gradjanski — vedno med prvimi predstavitelji hrvaškega nogometa. Tudi v prvenstvu Zagreba zavzema odlično mesto. V Ljubljani je Sparta redno vsako sezono gost Ilirije. Nastopila je vselej z dobrim uspehom in uživa med našo publiko dober glas. — V nedeljo ob 2. uri igra ta Slavija in komb. moštvo Ilirije predtekmo. (K)

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Vetrovna intenziteta v C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
12.4. 21 h	735.2	4.6	0.7	jasno s. z.	—
13.4. 7 h	737.3	3	0.6	obl.	—
13.4. 14 h	737.1	11.2	1	jasno	—

Preklicujem žaljivke, ki sem jih govorila v gostilni pri »Francelnu« v Rožni dolini o g. Pepci Končan ter se zahvaljujem za odstop od tožbe. P. LIKAR, Glinec. 1421

Iščem poslušno, pošteno in dobro kuharico. Ista vodi vsa hišna dela samostojno pod nadzorstvom župnika in mora opravljati vse posle, kakor v hiši, tako tudi na vrtu in dvorišču. Njej pomaga dekle, katero bi s seboj privedla. — Pogoj: javiti na: Župni urad Lovas (Srijem). 1408

DEKLICA poštenih staršev, 17 let stara, dobro vzgojena, za vsako delo, se želi učiti pri šivlji ali modistini na 3 leta, kjer bi imela hrano in stanovanje, event. tudi proti mali doplači. Naslove poštenih krščanskih družin prosimo pod »1000« pošto ležeče, p. Rajhenburg ob Savi. 1412

KONTORISTINJA večša slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se sprejme s 1. majem 1922 v šampansko kleti FR. ČUČEK & CIE. v PTUJU. Stanovanje in hrana v hiši. — Plača po dogovoru. 1382

Abadie cigaretni papir in stročnice. Glavna zaloga in samoprodaja: 764 A. LAMPRET, Ljubljana, Nunska ulica 19.

PLETILKE na stroj izurjene, iščem takoj pod ugodnimi pogoji. — Nadalje priporočam raznovrstne pletenine lastnega izdelka, kakor: DAMSKE MAJICE in BLUZE, JOPE, OTRŠKO PERILO, GAMASE, DOKOLENICE, SVITERJE, ČEPICE itd. 1300

Izdelujem tudi po naročilu!
Ciril Vajt, pletenine, Kranj
 Ali ste že poslali naročnino?

Izjava.

Povodom požara mlina Franc v Mariboru je tudi naši tvrdki bilo uničenega za 200.000 K blaga. To škodo je zavarovalna zadruga »CROATIA« iz Zagreba, glavno zastopstvo v Mariboru, kar najkulantneje likvidirala in nam je izplačala celo odškodnino. — Za izkazano kulantnost se temu domačemu zavodu kar najtopleje zahvaljujemo in ga v vsakem oziru priporočamo. — Maribor, 9. aprila 1922. HOFFMANN in DRUG.

STANOVANJE

obstoječe iz štirih sob in moder. pritliklinami, v novem posloplju ali v hiši, čez katero gospodar lahko prosto razpolaga, se nujno išče. Event. se tudi zamenja proti zagrebškemu 5 sobnemu stanovanju v villi. Najemnina po dogovoru. Ponudbe pod »RAVNATELJ« na upravo lista.

NJIVA

priljavna za stavbišče, je napredaj v Višmarjih pri državni cesti, 10 minut od kolodvora. — Poizve se pri: Franc NOVAK, Višmarje št. 82. 1432

Kupim ali vzamem v najem manjšo HIŠO z vrtom v Ljubljani ali okolici. — SINKOVEC, Škofja Loka št. 17. 1416

PREMOG in CEMENT prodaja najcenejše H. PETRIČ, Ljubljana, skladišče Balkan. 1324

Žito v mletev prejema večjo množino, cele vagonne: pšenice, riž, koruzo in ajdo. IVAN KURALT, valjni mlini, Domžale.

Telovad. potrebščine

za člana, članice in naraščat, kakor tudi sukno za kroj pripravila tvrdka A. & E. Skabernič LJUBLJANA Mestni trg 10.

CRIST krasie, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Natolmazilo**, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošt. 5 Din. pri T. NKOČI, lekarna Ljubljana, Slovenija.

!! MOKO !!

izborne kakovosti nudi iz lastnega paromlina Grubišnopolje po najnižji dnevni ceni 1358

skladišče »BALKAN« Josip Novak Zagreb Petrinjska ul. 77. Telefon 23-61.

Krasna vila enodružinska, z obsežnim angleškim parkom, v idilično lepem štajerskem trgu ob železniški postaji, v najlepši legi, enonadstropna, moderna, nova zgradba z balkonom in verando, sedem parketiranih sob in vsem komfortom, je za ceno 850.000 jugosl. kron na prodaj. — Interesanti naj poželjeje svoje naslove pod »REDKOST« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Naprodaj je !! LEPA HIŠA !! z lepim vrtom, primernim za stavbišče, v Šmartnem pod Šmarno goro. Pojasnila daje Franc NOVAK, Višmarje št. 82.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

- FOTO-LITOGRAFSKA DELA:** po najmodernejšem načinu in smernih cenah. Jugoslav. tiskarna v Ljubljani.
- FOTOGRAFSKI ATELIJE:** Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.
- GRAMOFONI, PLOŠČE** in posamezni deli. A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.
- ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA** Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.
- KLEPARJI:** Korn T. Poljanska cesta št. 8. Remšgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
- KLIŠEJE:** za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanika tiskarna v Ljubljani.
- KNJIGARNE:** Jugoslovanika knjigarna, Pred škofljo.
- MEHANIČNA DELAVNICA** za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
- OREL POTREBŠČINE IN KLOBUKI:** Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.
- PARNA PEKARNA:** Jean Sebrya nasl. Jakob Kavčič, Gradšče št. 5.
- PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:** Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
- SOBNO SLIKARSTVO:** Zuran Martin, Mestni trg št. 12.
- SPEDIČIJSKA PODJETJA:** »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463. Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7-9.
- STAVBENO PODJETJE:** Višintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.
- STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:** Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.
- STEKLAR:** Bajželj Jožef, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6/II.
- SVETLO KOPIRNE ODTISE:** (pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslovanika tiskarna v Ljubljani.
- TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:** Mikuš L., Mestni trg 15.
- TRGOV. Z ŽELEZNICI IN CEMENTOM:** Erjavec & Turk pri »Zlati lopatic, Valvazorjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.
- URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA** Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10 (Ceno in točno).
- ZALOGA POHISTVA:** F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Na veleposestvih kneza Hugona Windischgrätza v Konjicah je prosto mesto samostojnega

nadgozdarja - gozdnega vodje.

Nastop službe s 1. majem. Plača po dogovoru poleg prostega stanovanja, kurjave, razsvetljave ter poljskih deputatov. — Ponudbe s prepisi spričeval je pošiljati na:

Tajništvo kneza H. Windischgrätza v Konjicah.